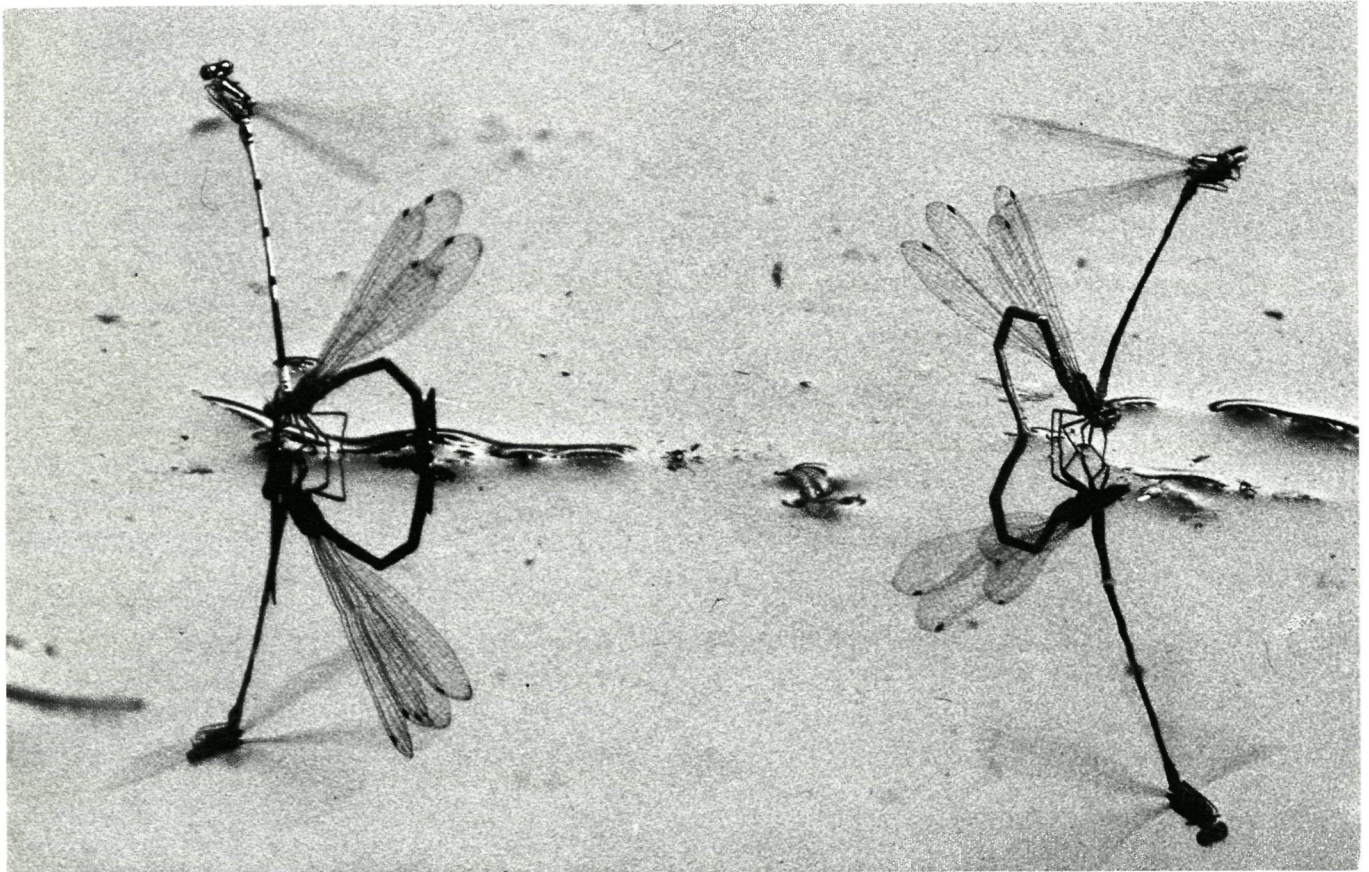

De Maat, Mol

J. HENDERICKX
Conservator

« Wielen » van parende waterjuffers

De strenge winter 78-79 kon niet beletten dat aan de noordkant van het reservaat, waar steeds vers water binnenkomt, een strook van 100 à 200 m open water bleef. Hier konden wij dan ook op 3 februari een wijfje Nonnetje waarnemen samen met een tiental Wintertalingen. Later ook nog Kuifeenden, Tafeleend en Wilde eenden.

Op 17 maart verbleef een koppel Kuifeenden op een klein binnenvijvertje, wat mij al op een broedgeval deed hopen, temeer daar enkele kilometers naar het noorden in Postel al jaren verschillende koppels broeden. 31 maart zag ik nog een Kuifeendman, daarna echter niets meer.

Op 28 februari stiet ik een Roerdomp op bij een klein plasje en op 7 april hoorde ik hem voor 't eerst weer bla-

zen op zijn hoorn; die heeft de moeilijke wintertijd dan toch overleefd.

Op 18 maart hoorde ik met plezier dat niet alle IJsvogels gesneuveld waren.

Op 24 maart zag ik de eerste Staartmezen met nestmateriaal vliegen. Op 13 mei kon ik Staartmezen observeren die in een smalle rietkraag langs een vijverrand aan 't nestelen waren, nog geen halve meter boven het water. Dit is de tweede maal dat ik op de Maat een Staartmezenest vind dat uitsluitend in het Riet gebouwd werd. Door dat het nest goed verborgen was zijn de jongen voorspoedig kunnen uitvliegen, wat bij boomnesten eerder zelden het geval is.

Het begon goed met de Kleine bonte spechten die aan de oostkant van het reservaat een geschikt broedterritorium gevonden hadden. Vanaf 21 april was het roffelen en kiki roepen niet uit de lucht. Eenmaal zag ik zelfs een kort stukje baltsvlucht.

13 mei waren ze bezig een nieuw holletje te hakken, ongeveer 2m hoog in een dode canada, met een paar meter hoger een oud gat van de Grote bonte. Zoals ik vorig jaar schreef: « een ideale startpositie... als dat gat daarboven maar bewoond geweest was door Spreeuwen ». Helaas waren er in 1979 bijna geen Spreeuwen op de Maat. Ter illustratie: van de 5 spreeuwenkasten die vorige jaren steeds bezet waren, was in 1979 slechts één enkele bezet. Waar vroeger steeds woningnood was en om ieder hol gevochten werd, waren nu vele spechteholten onbewoond. Gevolg: de Kleine bonte werden door Grote bonte verjaagd (en ik heb ze niet meer waargenomen), het holletje werd vergroot en de Grote bontes hebben er hun jongen voorspoedig in grootgebracht.

Minstens drie Grote bonte spechtenkoppels hebben in 1979 met succes op De Maat gebroed; dat is niet zo uitzonderlijk, wel dat één dezer koppels een nestkast had uitgekozen om zijn jongen groot te brengen. Op 14 juni kwam ik daar toevallig op uit.

De kast in kwestie was vroeger reeds door spechten bewerkt, waarna er Spreeuwen in gebroed hebben. Om Spreeuwen de toegang te beletten had ik gedeeltelijk voor het vlieggat een plankje gespijkerd zodat nog slechts kleinere vogels binnen konden.

Onze spechten hebben gewoon een stuk van dat plankje weggehakt en ook de bodem komvormig uitgewerkt. Er waren slechts twee reeds tamelijk grote jongen.

Begin juni waren minstens 6 grotere kasten door Holenduiven bewoond. Bij één dezer kasten was de voorplank met het vlieggat van onder tot boven gebarsten. Een der duiven moet een misstap begaan hebben, is met een poot in de barst onder het vlieggat gesukkeld en heeft zich niet meer kunnen losmaken. Op zekere dag vond ik dan ook haar stoffelijk overschot onder het vlieggat hangen te bengelen. Na hiervan een foto genomen te hebben, vroeg ik een vriend om het reeds gans verdroogd kadaver te verwijderen en eens in de kast te kijken. Groot was onze verwondering toen daarin twee grote vliegvlugge jonge bleken te zitten.

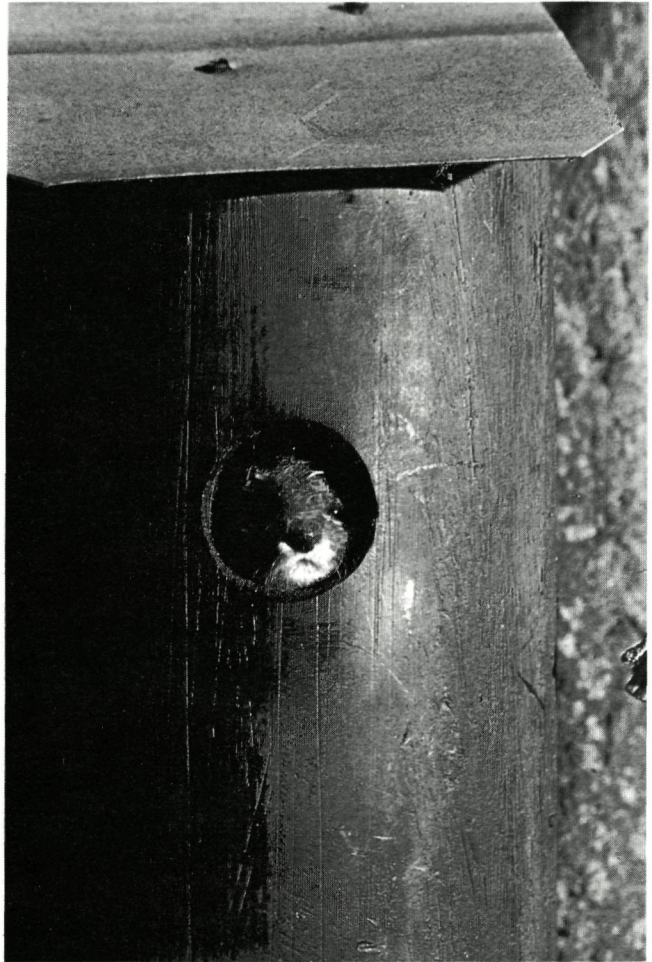
Bij een andere kast was ook een drama gebeurd: bij een controle op 14 juni vond ik pluimen op de grond onder de kast en het vlieggat was met bloed en pluimen besmeurd. De kast was van binnen één pluimhoop met daartussenin een groot, gaaf nog vers jong zonder kop. Welk roofdier klimt 3 à 4 m hoog in een berk om jonge Holenduiven op te eten? Wezel, Hermelijn, Bunzing of Marter (was dit laatste maar waar)? Dat wezels nestkasten plunderen weten wij nu zeker.

Bij een nestkastencontrole op 29 april betrapten wij inderdaad op heterdaad een Wezel in een nestkast (gemaakt van zwarte Socarexbuis Ø 9 cm) waarin zich een pimpelnest met eieren bevond; gelukkig is de broedende

vogel kunnen ontsnappen. 3 à 4 andere legsels ondergingen hetzelfde lot; op de ongeveer 70 broedgevallen is dat evenwel een te verwaarlozen verlies.

In 1979 hebben weer drie koppels Torenvalken met succes in nestkasten gebroed.

Tijdens een geleid bezoek op 17 juni ontdekte ik tussen

Een ongenode gast ten huize Pimpelmees: Wezel op jacht

netels op een vermolmd boomstronk een verlaten nest van Zwartkop met 2 zwartkopeieren en een koekoeksei.

Op 18 juni, op een plaats waar Nachtegalen aanhoudend alarmeerden, vond ik het nest dat reeds door de jongen verlaten was.

Op 18 september, bij het zoeken naar een bepaald witgeel knotszwammetje waarvan ik de naam niet kan te weten komen, vond ik de zeldzame Rupsendoder (*Cordyceps militaris*).

Dit is een paddestoel die parasiteert op poppen en rupsen in de grond. Het is een 4 à 5 cm hoog oranje-rood knotszwammetje. Achteraf vond ik er nog een viertal in de omtrek tussen het gras.